

Sygn. akt III KK 343/21

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale Prokuratora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi
Polskiemu Roberta Kopydłowskiego

w sprawie **S. P.**,

w przedmiocie uznania wyroku za nieważny

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 lipca 2022 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt XI Ko [...],

unieważniającego wyrok byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w G.

z dnia 26 lutego 1947 r., sygn. akt Sr [...],

**uchyla zaskarżone postanowienie i umarza postępowanie w
sprawie.**

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 26 lutego 1947 r., sygn. akt Sr [...], uznał S. P. winnym dopuszczenia się przestępstw kwalifikowanych z art. 86 § 2 k.k.W.P. i in.

Za przypisane czyny Sąd wymierzył S. P. jako karę łączną karę śmierci oraz pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek całego mienia.

Postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego w W. z dnia 7 maja 1947 r. wyrok utrzymano w mocy.

Postanowieniem z dnia 21 maja 1947 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w G., na podstawie art. 6 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 lutego 1947 r. o amnestii, złagodził orzeczone wobec S. P. kary jednostkowe oraz orzekł jako karę łączną karę 15 lat więzienia.

Postanowieniem Zgromadzenia Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w W. z dnia 11 czerwca 1958 r., sygn. akt Zg. Og. [...] zmieniono wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r. przez zmianę kwalifikacji prawnej zarzucanych czynów i orzeczenie kary 10 lat więzienia przy zastosowaniu przywołanej już ustawy o amnestii.

Sąd [...] Okręgu Wojskowego w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, postanowieniem z dnia 26 sierpnia 1991 r. stwierdził nieważność wyroku b. Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r. w odniesieniu do skazania S. P..

Mimo to Prokurator Instytutu Pamięci Narodowej – Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w G. w dniu 27 lutego 2019 r. skierował do Sądu Okręgowego w G. wniosek o stwierdzenie nieważności:

- wyroku byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r. o sygn. akt Sr [...] skazującego S. P., s. J. i M., ur. [...].1915 w L. za czyn z art. 86 § 2 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 23 września 1944 r. Kodeks Karny Wojska Polskiego (Dz. U. z 1944 nr 6 poz. 27 z późn. zm.) zwanego dalej k.k.W.P. i inne na karę łączną - karę śmierci oraz pozbawienia praw

publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze i przepadek całego mienia,

- postanowienia b. Najwyższego Sądu w W. z dnia 7 maja 1947 r. o sygn. Sn Odw S [...] utrzymującego w mocy ww. wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w G.,

- postanowienia byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w G. o sygn. Sr [...] z dnia 21.05.1947 r. o częściowym zastosowaniu amnestii wobec S. P.,

- postanowienia Sądu Wojewódzkiego w G. Wydział IV Karny z dnia 8 czerwca 1956 r. o zastosowaniu amnestii wobec S. P.,

- postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego w W. z dnia 11 czerwca 1958 r. o sygn. Zg. Og. [...] zmieniającego wyrok byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947r. o sygn. akt Sr [...] i postanowienia Najwyższego Sądu w W. z dnia 7 maja 1947 r. o sygn. Sn Odw S [...].

Ponadto wniósł o przeprowadzenie dowodu z akt postępowania b. Wojskowego Sądu Rejonowego w G. sygn. akt Sr [...] (obecna sygn. archiwalna 1PN Gd [...]t. 1-5) na okoliczność skazania S. P. za czyny związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego polegające na przynależności do konspiracyjnej organizacji niepodległościowej pod nazwą „S. [...]”, co stanowiło przejaw represji na wymienionym za działania zmierzające do odzyskania przez Polskę niepodległego bytu oraz innych dokumentów dołączonych do niniejszego wniosku.

Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt XI Ko [...], uznał za nieważny wyrok byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r. wydany w sprawie Sr [...] w zakresie dotyczącym S. P..

Kasację od tego postanowienia wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżając je w całości, zarzucił „obrazę przepisów postępowania, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegającą na wydaniu przez Sąd Okręgowy w G. postanowienia z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt XI Ko [...], stwierdzającego nieważność wyroku byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r., sygn. akt Sr [...], skazującego S. P., pomimo tego, że wcześniej prowadzone postępowanie w tej

samej sprawie zastało prawomocnie zakończone postanowieniem Sądu [...] Okręgu Wojskowego w B. z dnia 26 sierpnia 1991 r., sygn. Sr [...], uznającym za nieważne wydane co do S. P.:

1) wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r., sygn. akt Sr [...],

2) postanowienie Zgromadzenia Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w W. z dnia 11 czerwca 1958 r., sygn. akt Zg.Og. [...], zmieniającego powyższy wyrok,

3) postanowienie Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 21 maja 1947 r., łagodzące wymierzone S. P. kary na podstawie ustawy o amnestii,

co stanowi bezwzględną podstawę uchylecia orzeczenia, określonej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.”

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i umorzenie postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w G. XI Wydział Wykonawczy, sygn. akt XI Ko [...], dotyczącej stwierdzenia nieważności wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r., sygn. akt Sr [...], skazującego S. P..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna i należało ją uwzględnić.

Analiza akt postępowania prowadzonych w Sądzie Okręgowym w G., sygn. akt XI Ko [...] i w Sądzie [...] Okręgu Wojskowego w B., nie pozostawia wątpliwości, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącą obrazą przepisu prawa procesowego, wskazanego w zarzucie kasacji.

Jak już bowiem wcześniej podniesiono, Sąd [...] Okręgu Wojskowego w B. postanowieniem z dnia 26 sierpnia 1991 r., stwierdził nieważność wyroku b. Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r. w odniesieniu do skazania S. P..

Z zestawienia treści obu orzeczeń wynika zatem, że postanowieniem z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt XI Ko [...], Sąd Okręgowy w G. ponownie uznał za nieważny wyrok byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 lutego 1947 r., wydany w sprawie Sr [...], w zakresie dotyczącym S. P..

Tym samym doszło do rażącego naruszenia przepisu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., który zakazuje wszczynania postępowania, a wszczęte nakazuje umorzyć, gdy postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się.

Uchybienie to ma charakter bezwzględnej przyczyny odwoławczej wymienionej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., której stwierdzenie powoduje konieczność uchylenia zaskarżonego postanowienia i umorzenia postępowania.

[as]